

06 – GLAZEN GEVANGENIS VOL ELEKTRONICA
10 – LANDBOUW GEHOLPEN MET EEN BYPASS
14 – UTRECHT KRIJGT HERKENBAAR STATION
20 – INTERNATIONAAL STRAFHOF IS GEPARKEERD
31 – DIRK VAN WEELDEN IN LOEVESTEIN
36 – HENKET: LAAGDREMPELIG IS CHIQUÉ

SMAAK

■ ■ STEDENBOUW ■ ■ MONUMENTEN ■ ■ ARCHITECTUUR ■ ■ ARCHITECTUURBELEID ■ ■ KUNST

Snelwegje spelen bij KLPD Amsterdam

Op 6 december werd de nieuwe vestiging Ouder-Amstel van het KLPD in de gemeente Amsterdam operationeel. Gelegen in de oksel van de A2 en de afslag naar de Amsterdam Arena is het wel zichtbaar maar lastig bereikbaar. Architect Emiel Lamers over het gebouw als ontwerp en projectleider bij de bouw, Joop Wensink, over het gebruik.

Op de A2, vijftig meter verderop, beweegt de ochtendspits, wel zichtbaar maar niet hoorbaar, omdat de strookvormige ramen nauwelijks geluid doorlaten. De nieuwe vestiging van het Korps Landelijke Politiediensten ligt strategisch, in het hart van de agglomeratie Amsterdam, dat als drukste in Nederland bekend staat – met bovendien ook nog eens de meeste verkeersongelukken. De A2 als levensader door het land loopt vlak naast de nieuwe uitvalsbasis. Terwijl dat zilverkleurige gebouw met zijn horizontale ramen vanaf die snelweg goed waarneembaar is, is het nog een hele klus om het ook daadwerkelijk te bereiken. Joop Wensink, die namens het KLPD bij de bouw van het project betrokken was, vertelt

Tekst: Jaap Huisman Fotografie: Luuk Kramer

ANDERE
SMAKEN

hoe onlangs een vrouw uit Almere haar in beslag genomen auto wilde komen ophalen en daarvoor als tijdstip 3 uur 's middags had afgesproken. Om zes uur kwam ze pas aan. Je moet dan ook een onooglijk zijweggetje inslaan dat parallel aan de A2 loopt, vervolgens het schuifhek van Rijkswaterstaat passeren en daarna weer door een hek om het KLPD te kunnen bereiken. Dat ligt op een eilandje tussen autoshowrooms, ICT-kantoren en het hoofdkantoor van het jeansmerk G-Star. Het eiland van domeinen, grapt Wensink, naar waarheid. Want er ligt nog een stuk grond braak waarop Domeinen het oog heeft laten vallen. Het is de derde vestiging van het KLPD. Men begon in 1985 op een

steunpunt in Badhoevedorp, een voormalig meteo-gebouw. Wel gezellig, herinnert Wensink zich, behalve bij regenbuien. Dan moesten de telexen met plastic zakken worden afgedekt. In 1991 verhuisde men naar Hoofddorp waar het KLPD een verdieping huurde van de Rijksgebouwendienst, een gebouw waarin ook de regiopolitie zat. Totdat het korps daaruit knalde. De onenigheid over de parkeerplaatsen dreef het KLPD naar het terrein tussen A2 en de Amsterdam Arena. Op 6 december werd het gebouw opgeleverd, na een bouw van negen maanden. Het ligt precies in het hart, vertelt Wensink, want het KLPD Ouder-Amstel beweegt zich op de A7 tot aan Leiden, op de A1 tot aan Eemnes, op de A6

tot Almere, op de A2 tot aan Breukelen en de A10 tot aan Alkmaar. Terwijl er die ochtend zich een kettingbotsing op de A10 heeft voorgedaan met als gevolg een file van maar liefst 17 kilometer, heerst er op het KLPD-kantoor alle rust. Er hangen niet eens monitoren van de verkeerssituatie in het gebouw. 'Wel bij onze burens, Rijkswaterstaat', aldus Wensink. Architect van de Rijksgebouwendienst, Emiel Lamers, leverde met dit gebouw zijn vijfde KLPD-kantoor af na de vestigingen in Kampen, Groningen, Waddinxveen en Hansweert. Hoewel ze allemaal verschillen, hebben ze met elkaar een zekere eenvoud gemeen, vindt Lamers. En nog een aspect. 'Het zijn alzijdige gebouwen, losse objecten, die zich

niet in het stedelijk weefsel voegen maar juist langs wegen en waterwegen staan.' Waarom voor deze opzet is gekozen, blijkt uit het terrein in Amsterdam. Wensink wijst uit het raam. Daar staan achter een beugel de in beslag genomen auto's van particulieren die hun verzekering niet hebben voldaan of omdat ze aangehouden zijn vanwege rijden onder invloed.' Voor het rijdend materieel heeft Wensink nog een wens: een beschermende luifel. 'Met name de wagens met hun gevoelige LED-waarschuwingsborden kunnen beter niet in de open lucht staan.'

Voor arrestanten die zijn aangehouden, zijn er twee ophoudkamers in een aparte beveiligde unit, waar de

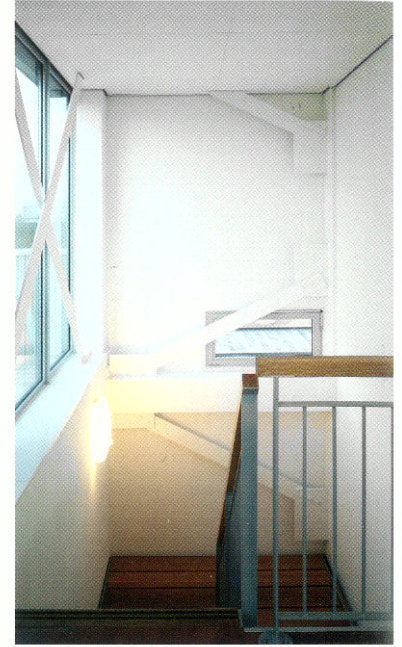
deuren niet naar buiten open kunnen zonder behulp van een badge. Sinds de opening op 6 december heeft er al een arrestant zes uur gezeten, vertelt Wensink. Die verblijft dan in een tot het plafond met linoleum beklede cel met een miniem bankje om zijn zonden te overdenken. Er is geen uitsteeksel of haak te bekennen in de aalgladde ruimte. Hufterproof, dus. Wensink beschouwt de verhoorkamer toch nog niet als helemaal afdoende beveiligd. Hij laat zien waar ontsappingskansen zijn: het strookvenster dat kan worden opengeschoven waarna de aangehoudene vier meter omlaag hoeft te springen om te ontsnappen. 'We mogen de arrestant dus niet alleen laten, en willen daarom nog een slot op dat

venster.' Overigens is het de vraag hoe ver iemand komt, die ontsnapt. Het terrein is omgeven met een gracht en een hek bij de ingang.

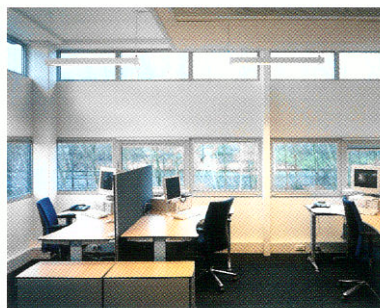
HARMONIE

De welstandscommissie wees het eerste ontwerp van Lamers af, omdat het met zijn twee etages te veel zou wegvallen in de omgeving. Wensink: 'Het moest beter harmoniëren met de context, wat dat ook moge inhouden. Ach die welstand, dat is ook maar een mening. Persoonlijk vind ik het wel jammer, want met vier etages moeten we meer trappen lopen. Er is wel een lift, maar die gebruiken we nauwelijks.' Zo'n afwijzing van de welstand hoeft een architect niet uit het veld te slaan. Lamers keerde

terug met wat hij een Romeinse villa noemt, het archetype van een aan de buitenkant gesloten gebouw met een open geboord hart. In dat atrium wordt het regenwater opgevangen in een vijver met in het midden een vierkant eilandje waarop een Christusdoorn tot leven probeert te komen. Door het atrium enigszins uit het perfecte midden te plaatsen, creëerde Lamers aan de oostzijde van het gebouw kantoren met een royale hal – die tegelijk dienst doet als pauzeruimte – terwijl de smallere westzijde zich goed leent voor stilteplekken en wisselwerkplekken voor KLPD'ers die meestentijds *on the road* zijn. Op het dak kunnen de agenten pauzeren en vergaderen: er is naast de kantine en vergaderzaal

een ruim en besloten dakterras gemaakt, niet aan de lawaaijerige westkant maar aan de rustige oostkant. Lamers heeft het kubusvormige complex op *pilotis* gezet, niet met de bedoeling om er auto's onder te parkeren omdat dat vanwege de strenge veiligheidseisen (explosiegevaar) tegenwoordig niet meer mag. De begane grond is gereserveerd voor onderhouds- en montagewerk met daarnaast een wasplaats voor de auto's. Relatief bescheiden is de entree met uitzicht op de vijver. Door de *pilotis* kon de architect het volume winnen dat hem door de welstandscommissie was opgelegd. De hoogte is verder merkbaar in de kantoren waar het plafond reikt tot 3 meter 30 aan de raamzijde. Zo heeft

de dienstdoende agent twee raamstroken ter beschikking, een op bureauhoogte om de omgeving in de gaten te houden en een hoog venster voor het binnenvallend zonlicht. Muren, vloeren en ramen zijn opgehangen aan een staalskelet dat aan de binnenzijde in het zicht is gelaten. Hoewel dat het KLPD-gebouw een stoer aanzien geeft, vindt Wensink het wat aan de rauwe kant. Bezwaarlijk is dat een raam moeilijk open kan omdat daar uitgerokend een trekstang voor loopt. 'Dat zijn van die kinderziekten die er bijhoren', reageert hij laconiek.

Lopend over de eerste verdieping vinden we in de noordwesthoek de afgesloten ruimte voor verhoren en

er schuin tegenover de kleedkamers voor de heren en een kleine voor de (vijf) vrouwelijke agenten. Naast de kleedruimte is er een aparte droogruimte waar de jacks en pakken van de KLPD'ers hun nattigheid kwijt raken.

GEZELLIG

Zakelijk met een huiselijke atmosfeer, zo omschrijft Lamers niet geheel ten onrechte het resultaat. 'Je moet het niet kostbaar of gezellig gaan maken, bijvoorbeeld met een goudgekleurde gevel. Dat past niet zo bij de opdrachtgever. De gezelligheid doet zich voor in het feit dat je overal mensen kunt zien lopen of werken.' Om de kantoren toch enige privacy te geven, zijn de glasstroken

beplakt met een semi-transparant vel, waarop het snelwegvignet is uitgespaard. Het is een subtiel spel met de verkeersregels die er in dit geval op neerkomen dat er alleen doorgang mogelijk is op de strook waar dat vignet *niet hangt* op de deur.

De Rijksgebouwendienst vroeg Lamers als architect nadat hij de Archiprix had gewonnen. Hij moest daarover ernstig nadenken omdat hij op dat moment in Parijs woonde. Achteraf is hij blij dat hij de stap naar Den Haag heeft gemaakt. 'Je wordt begeleid en behoudt toch je vrijheid. Je krijgt de kans om al vroeg in je carrière utiliteitsbouw te ontwerpen. Waar kom je dat anders tegen?' Na vijf KLPD-vestigingen is Lamers

klaar bij de Rijksgebouwendienst, en doorgedaan naar zijn volgende standplaats: Boedapest. Waar hij t ekenk aan een drijvend horecacomplex op de Donau. Opnieuw een strategische plaats aan een waterweg: alleen kan hij daar nu meer frivoliteit en franje in kwijt. Wensink ondertussen peinst erover hoe 'zijn' KLPD-gebouw beter bereikbaar is te maken. Een bordje 'Politie' langs de A2 net zoals in Duitsland behoort tot de eenvoudige mogelijkheden. Een aparte afrit zou het mooist zijn, maar dan moet er stevig onderhandeld moeten worden met Rijkswaterstaat, de buurman. 'Een ding is zeker: de passerende automobilist moet weten waar we zitten.'

